

پس چو دانشجو بود دانشکده ز رشک
دانشگاه شاهد

مهاجر

گاهنامه

شهرت به خالق
بزرگی رضای را...
گروه جماعتی پژوهشی
شهید کاظم آشتیانی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
دانشگاه مازندران

سال ششم / شماره بیست و دوم
فروردین ماه ۱۴۰۲ / شوال ۱۴۴۴

نشریه گروه جهان پژوهشی
شهید کاظم آشتیانی

الغوث الغوثی

سخن سردبیر...

قلم را بر کاغذ می گذارم که خودش به سر
منزل مقصودش برسد؛
مقصودی که از هر طرف به (یکی) ختم می شود...
هرچه قدر هم بنویسم، نمی توانم مثل عشق نامه‌ای همچون (جوشن
کبیر) به خوبی، این معشوق جمیل چهره و جلال مقام را توصیف کنم...
ماه مهمانی ات تمام شد و منی که مهمان خوبی نبودم، باز به روزمرگی ام ادامه
می دهم.
روزها به آدای این می گذرد که به یاد توام؛ اما در واقعیت سو دای این بو قلمون
هزار رنگ، مرا هر لحظه به اطواری از تو غافل می کند.
من خود، حجاب خودم...
اما نمی دانم کی از میانه برمی خیزم...
الغوث از آن دمی که قبل از آن که به وصال حقیقی تو برسم، از این دنیای پر از بازیچه سفر کنم به
مرگ...
الغوث از روزی که فقط من باشم و لوح سیاه ام...
کاش در آن روز وعده داده شده، حیدر را ببینم،
که همچون حلقه‌ی در خانه اش که در آن سحر تلخ ضربت،
التماس علی می کرد به ماندن، من هم حلقه بزخم به دورش به التماس شفاعت؛
شاید که کمی سبک شود از این کوله‌ی سیاه...
اما من شنیده ام روز محشر، (مرتضی می آستند زهرا قیامت می کند)...
شاید بهتر است بگویم، علی جان به فاطمه ات قسم،
نظری کن که بتوانم قبل از مرگ جبران کنم زنگارهای عمر را
که (بِقَلْبِ سَلِيمٍ)، با فاطمه روبه رو شوم...
الغوث از ماه جبرانی که تمام شد...

«روزه از نگاه ادیان و دیگر آئین»

برگرفته از

سایت نهاد رهبری دانشگاه کشاورزی ساری

اولین روز ایام روزه مسیحیان) و جمعه‌های ایام روزه (LENT) و جمعه پاك (GOOD FRIDAY) روزه می‌گیرند و از خوردن گوشت خودداری می‌کنند. کاتولیک‌ها قرن‌های متمادی از خوردن این ماده غذایی در تمام جمعه‌ها منع شده بودند، اما از اواسط دهه ۱۹۶۰ خودداری از مصرف گوشت در جمعه‌های خارج از ایام روزه، به نظر محلی و شخصی افراد واگذار شد.

آئین پروتستان:

روزه در این آیین، قانون جامعی ندارد، بلکه به انتخاب و صلاح‌دید افراد، کلیساها، مؤسسات یا انجمن‌هاست.

برخی از افراد کلاً از مصرف غذا و نوشیدنی امتناع می‌کنند؛ بعضی دیگر فقط آب یا آب میوه می‌نوشند؛ یا اینکه فقط غذاهای مشخصی را می‌خورند و از غذاهای خاصی امتناع می‌کنند و با هر وسوسه‌ای مقابله می‌کنند.

هدف از روزه در این آیین، تقویت روح یا به کرسی نشانیدن يك سخن حق در جامعه مدنی یا سیاسی است.

زرتشتی:

در آیین زرتشت، زرتشتیان باید در سه بخش معنوی (شنوایی)، (اندیشه) و (احساس) همیشه روزه باشند؛ به آن معنا که از طریق این سه حس از نیکی دور نشوند. با این حال زرتشتیان برای افراط نکردن در خوردن گوشت حیوانات، روزهای دوم، دوازدهم و چهاردهم و بیست و یکم هر ماه از خوردن گوشت پرهیز می‌کنند. همچنین زرتشتیان پس از مرگ یکی از نزدیکان، به مدت سه شب از پختن یا خوردن گوشت پرهیز می‌کنند.

ادیان گوناگون طی قرون متمادی، هر يك راه و روش و آئین‌های خاصی را برای ارتقای روحی و روانی بر پیروان خود واجب دانسته‌اند. از جمله این آموزه‌های دینی (روزه) است که در ادیان، آئین‌ها و سرزمین‌های مختلف، شکل‌های گوناگون و گاه بسیار متفاوت به خود گرفته‌است.

تفاوت روزه در ادیان از جهت تعداد روزها و چگونگی روزه‌هاست، هر چند در ادیان مختلف جزئیات و کیفیت روزه تفاوت دارد؛ اما اصل حکم روزه وجود دارد و هدف آن بطور کلی تهذیب نفس و ایجاد طهارت و پاکی معنوی و رفع رنج و بلاست.

یهودیت:

یهودی‌ها در یوم کپیور (YOM KIPPUR) روزه می‌گیرند. یوم کپیور تعطیلی مذهبی یهودیان در ماه سپتامبر یا اکتبر است که مردم در آن روز، روزه می‌گیرند و در کنیسه، دعای صبر می‌خوانند. آن روز را، روز کفار هم می‌گویند. یهودیان شش روز دیگر را نیز روزه می‌گیرند که نهم آوریل از آن جمله است.

در «یوم کپیور» و نهم آوریل خوردن و آشامیدن از زمان غروب آفتاب تا غروب بعدی به مدت ۲۴ ساعت ممنوع است، در حالی که در سایر ایام روزه، این محدودیت از طلوع تا غروب آفتاب است.

هدف از روزه در دین یهودیت، استغفار از گناهان یا درخواست حاجت خاصی از خداست.

آئین کاتولیک:

کاتولیک‌ها در روزهای چهارشنبه خاکستر (ASH WEDNESDAY)

حافظ و ۱۴ روایت...

برگرفته از

سایت ایرنا، نوشته‌ی تیمور کاکایی

عشقت رسد به فریاد گر خود به سان حافظ

قرآن ز بر بخواندی در چارده روایت

همیشه این سؤال در ذهن جستجو گر برخی وجود داشته‌است که آیا واقعا حافظ شیرازی، شاعری که باید تمام زمان خود را صرف بازی با کلمات و پادشاهی در این سرزمین اختصاص دهد، حافظ قرآن نیز بوده است و چگونه می‌شود که همزمان با بازی گرفتن کلام و کلمه، (چهارده روایت) متفاوت قرائت قرآن کریم را در ذهن خود جای داده باشد و آن را در یک تک بیت به اعلام همگانی برساند تا سند حافظ قرآن بودنش را در شعر خود مهر بزند.

حال یک سؤال مطرح می‌شود که این ۱۴ روایت اصلا چه چیزی هستند؟ پس از زمان پیامبر(ص)، به خاطر تعدد لهجه‌ها در زبان عربی، متن قرآن کریم به قرائت‌های گوناگونی خوانده می‌شد و در قرن سوم و چهارم عده‌ای از عالمان علم قرائت، این قرائت‌ها را از آغاز تا انجام آن، به رشته تحریر در آورده و ثبت و ضبط کردند؛ از میان این قرائات، هفت قرائت را به عنوان قرائت‌های هفتگانه برگزیدند که هر یک از این قرائت‌ها توسط دو راوی روایت شد، بنابراین مجموع آن ۱۴ روایت می‌شود که این روایت‌ها در سراسر جهان اسلام به طور رسمی مورد تأیید قرار گرفته و در مکتب‌های قرآنی تدریس می‌شد و حافظان قرآن این روایت‌ها را با توجه به توان خود می‌خواندند.

سندیت حافظ قرآن بودن خواجه شیرازی، در یک یا دو بیت آورده شده‌است و غیر از آن سند تاریخی دیگری در دست نیست.

اما با همه اینها، بدون شك اگر به قصد کنکاش در دیوان غزلیات حافظ شیرازی دست به تورقی بزنیم و اندک آشنایی با آیات شریفه قرآن و یا احادیث داشته باشیم، هر غزل و هر بیت از این شاعر، آیه‌ای و یا حدیثی از احادیث نبوی(ص) را پیش روی دیدگان خواننده باز می‌کند. خواننده با خواندن هر غزل از غزلیات حافظ با نشانه‌ای از نشانه‌ها و مضامین و مفاهیم قرآنی روبرو می‌شود.

اگر نگاهی به اشعار حافظ بیندازیم، متوجه خواهیم شد که این کلمات تنها از زبان شخصی می‌تواند خارج شود که قرآن را بداند و بخواند. مثلاً بیت «گر رنج پیشت آید و گراحت ای حکیم / نسبت مکن به غیب که اینها خدا کند» که بیانگر آیه مبارکه «وَإِنْ تُصَبِّهِمْ حَسَنَةً يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصَبِّهِمْ سَيِّئَةً يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ» است؛ یا در بیت «بر این رواق زبرجد نوشته‌اند به زر / که چیز نکویی اهل کرم نخواهد ماند» یعنی «إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِنَفْسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءُوا وُجُوهَكُمْ...»

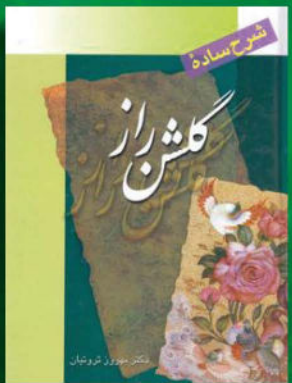
با این وجود برای همشین‌های شعر حافظ، همین بس که با خواندن شعری از اشعار دیوان این شاعر توانمند، تلنگری به ذهن انسان معاصر زده می‌شود و یادی از آیات مصحف شریف به ذهن متبادر می‌شود و همین می‌شود که در خانه هر ایرانی اگر یک قرآن کریم باشد، بی شك یک دیوان اشعار حافظ شیرازی هم هست و در گوشه طاقتچه یا لابه‌لای کتاب‌های دست نخورده و خاک گرفته کتابخانه‌ها، خودی نشان می‌دهد.

معرفی کتاب

شیخ محمود شبستری، مثنوی گلشن راز را در ماه شوال سال ۷۱۷ هجری سروده و در این هنگام وی حدود سی سال داشته‌است. این مثنوی زیبا و عارفانه در پاسخ به نامه‌ی یکی از بزرگان اهل خراسان سروده شده‌است که پرسش‌های خود را به نظم مطرح کرده و پاسخ آنها را نیز به نظم درخواست کرده‌است.

مثنوی گلشن راز یک مثنوی عارفانه است و در آن بیشتر به شرح و تفسیر رازها و نمادهای عارفانه پرداخته شده‌است. بخش نخستین این کتاب بسیار ساده و بی‌آرایه سروده شده‌است و حتی خود شیخ به صراحت می‌گوید او شاعر نبوده‌است و نیست و برای نخستین بار قلم به نظم مثنوی برمی‌دارد. با این همه در این مثنوی با هر بیتی که سروده می‌شود، زبان عارف رساتر و شعر او زیباتر می‌شود.

این کتاب معرفی شده، (شرح ساده‌ای) از گلشن راز است که به قلم دکتر بهروز ثروتیان به تحریر درآمده‌است.

داشته

ساعت حدود هفت شب ۴ فرودین ماه، هواپیما من و خواهرم را از مسافرت نصفه کاره خانواده جدا کرد و به تهران رساند. از فرودگاه تا تهران هر کدام کنجی از تا کسی راصاحب شدیم و فقط به خیابان نگاه می کردیم. چراغ های رنگی عید، مردم همیشه در رفت آمد و بغضی نهفته در گلو که اصلا به روی خودم نمی آوردم. همه چیز در ذهنم مرور شد از روزی که به مادرم گفتم: «خدا کند معجزه شود و من هم همراه بچه ها بروم که چند روز را جور دیگری زندگی کنم...» خودم خواستم و جنگیدم؛ ولی دلم گرفته بود... بطور وحشتناکی می خواستم بر گردم، ولی باز به روی خودم نیاوردم. آنقدر این خیابان انقلاب کش دار شد تا بالاخره رسیدیم. بعد جمع کردن وسایل و انجام کارهای اردو، ساعت ۳ صبح تلاش کردم بخوابم ولی نشد، قلبم آروم نمی گرفت! نمی توانستم آشوب درونم را آرام کنم... آنقدر عقربه های ساعت دور خودش چرخید، تا بالاخره صبح رسید و وقت رفتن شد. هنوز از سفر قبلی برنگشته، ساک به دست سوار تا کسی شدیم. دیگر نفسم بالا نمی آمد... رسیدیم به راه آهن؛ نگاهم که به بچه ها افتاد، انگار احوالاتم به حالت اول برگشت؛ انگار که برگشته بودم کنار خانواده ام. مسیر طولانی بود، ولی کنار بچه ها زود گذشت... و بعد از طی کردن بیست و چهار ساعت در قطار و چند ساعت در اتوبوس، بالاخره رسیدیم به مرز ایران و افغانستان... نقطه ای دور افتاده در ایران که انگار به معنای واقعی (دور) افتاده بود... سه روز کنار مردمش نفس کشیدیم. زن و مردشان با وقار بودند، اصیل بودند و مظلوم... انگار آسمانش آبی تر بود و به خدا نزدیک تر...

نزول تدریجی باید چه باشد؟

مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۵۲۰

مرحله در مدارج و مراحل کمالات معنوی، اعتقادی، دینی و اخلاقی رشد پیدا کنند. همچنین در طول این سالها در هر رویداد و اتفاقی که می افتاده آیه هایی که متناسب با آن بوده، نازل شده است. نزول دفعی و یکپارچه به صورت اجمالی از قرآن، در شب قدر بوده است. شبی که سرنوشت انسانها مشخص می شود و این مطلب نشان می دهد که قرآن، کتابی سرنوشت ساز است.

در نتیجه قرآن، دوبار نازل نشده بلکه بین دو نزول قرآن فرقی در اجمال و تفصیل است که در آیه شریفه (كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فَصَّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ حَبِيبٍ) به آن اشاره شده است. پس در شب قدر، قرآن گریم به صورت اجمال و یکپارچه بر پیامبر اکرم (ص) نازل شد و در طول بیست و سه سال به تفصیل و به تدریج و آیه به آیه نازل گردید.

قرآن کریم به دو گونه نازل شده است: نزول یکباره در یک شب معین و نزول تدریجی در طول بیست و سه سال نبوت پیامبر اکرم (ص). در آیاتی که بحث از نزول دفعی و جمعی قرآن در شب قدر یا در ماه رمضان است، عبارت (انزال) آمده و معنایش همان نزول دفعی و تفصیلی در یک جا است. در مواردی که بحث از نزول تدریجی به میان آمده، عبارت (تنزیل) ذکر شده است.

ظاهر آیه شریفه (إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ) این است که همه ی قرآن در شب قدر نازل شده است، چون تمپیر به انزال کرده و آیاتی چون (وَقَرَأْنَا قُرْآنَهُ تَنْزِيلًا عَلَى النَّاسِ عَلَى مَكَّةٍ وَنَزَلْنَاهُ تَنْزِيلًا) نزول تدریجی قرآن را بیان می کند. نزول تدریجی قرآن کریم به این علت بوده که مسلمانها مرحله به